

KONFERENCJA NAUKOWA

TOWARZYSTWO

OPIEKI NAD ZABYTKAMI PRZESZŁOŚCI

SYLWETKI – METODY – SPUŚCIZNA

w 120-lecie powstania (1906–2026)

pod patronatem honorowym
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego
Marty Cienkowskiej

24 września 2026 r.

Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk
Sala Konferencyjna
Warszawa, ul. Długa 26

KONFERENCJA NAUKOWA

TOWARZYSTWO

OPIEKI NAD ZABYTKAMI PRZESZŁOŚCI

SYLWETKI – METODY – SPUŚCIZNA

w 120-lecie powstania (1906–2026)

PROGRAM

09:30 – 10:00 | Rejestracja uczestników / serwis kawowy

10:00 – 10:30 | Otwarcie obrad i powitanie gości

Wystąpienia inauguracyjne:

- **Bożena Żelazowska** (Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Generalny Konserwator Zabytków)
- dr **Dorota Piramidowicz** (Zastępczyni Dyrektora Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk)
- prof. dr hab. **Małgorzata Omilanowska** (Dyrektorka Zamku Królewskiego w Warszawie)

Panel I

10:30 – 10:50 | **Maria Krajewska** (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie), *Rekonstrukcja dziejów Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości w latach 1905–1910*

10:50 – 11:10 | prof. dr hab. inż. arch. **Małgorzata Rozbicka** (Wydział Architektury, Politechnika Warszawska), *Architekt Władysław Marconi (1848–1915) – projektant, społecznik i konserwator zabytków przeszłości*

11:10 – 11:30 | prof. dr hab. **Krzysztof Stefański**, dr **Daria Rutkowska-Siuda** (Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Łódzki), *Między teorią a praktyką – działalność Konstantego i Jarosława Wojciechowskich w TOnZP*

11:30 – 11:50 | dr **Iwona Liżewska** (Towarzystwo Opieki nad Zabytkami / Narodowy Instytut Dziedzictwa), *Towarzystwo Opieki nad Zabytkami (Przeszłości). Między jubileuszami: 1906–1974–2026*

11:50 – 12:10 | dr hab. **Ewa Manikowska** (prof. IS PAN), dr **Piotr Jamski** (Instytut Sztuki, Polska Akademia Nauk), *Wkład Zakładu Historii Sztuki IS PAN w badania nad historią i spuścizną Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości*

12:10 – 12:30 | Dyskusja

12:30 – 13:10 | Przerwa kawowa / poczęstunek

Panel II

13:10 – 13:30 | dr **Paweł Dettloff** (Instytut Sztuki, Polska Akademia Nauk), *Działalność Wydziału Konserwatorskiego TOnZP – zasady i metody, rezultaty i znaczenie*

13:30 – 13:50 | **Przemysław Wątroba** (Gabinet Rycin, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie), *Rysunki i zapomniany konkurs (1911) na polichromię kościoła NMP na Nowym Mieście w Warszawie*

13:50 – 14:10 | dr inż. arch. **Wojciech Wólkowski** (Wydział Architektury, Politechnika Warszawska), dr **Piotr Lasek** (Instytut Sztuki, Polska Akademia Nauk), *Prace konserwatorskie i inwentaryzacyjne przy zabytkach architektury obronnej we wczesnym okresie działalności TOnZP*

14:10 – 14:30 | dr **Piotr Sypczuk** (Instytut Sztuki, Polska Akademia Nauk), *Wielkie dzieło inwentaryzacji w czasach wielkiego kryzysu: działalność TOnZP ze środków Funduszu Pracy w latach 1933–1935*

14:30 – 14:50 | dr **Krzysztof Zwierz** (Muzeum Warszawy), *W służbie ratowania zabytku i budowania kolekcji. Rola Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości w ocaleniu Starej Warszawy i jej pamiątek*

14:50 – 15:10 | Dyskusja

15:10 – 16:00 | Przerwa kawowa / poczęstunek

Panel III

16:00 – 16:20 | dr **Aldona Tołysz** (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie / Wydział Nauk o Sztuce, Uniwersytet Adama Mickiewicza – projekt NPRH), *Muzea i ludzie. Działalność TOnZP na polu muzealnictwa w I połowie XX w.*

16:20 – 16:40 | **Dorota Gutkowska, Zofia Załęska** (Muzeum Narodowe w Warszawie), *Obiekty z kolekcji Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości włączone do Zbiorów Sztuki Zdobniczej Muzeum Narodowego w Warszawie*

16:40 – 17:00 | dr **Karolina Wolska-Pabian** (Muzeum Narodowe w Warszawie, Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata), *Kolekcja ceramiki Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie*

17:00 – 17:20 | dr **Piotr P. Czyż** (Muzeum Narodowe w Warszawie), *Kolekcja rysunków polskich Dominika Witke-Jeżewskiego i jej prezentacja na IX wystawie TOnZP. Przyczynek do portretu kolekcjonera i programu wystaw Towarzystwa*

17:20 – 17:40 | dr **Kamilla Pijanowska-Badysiak** (Muzeum Narodowe w Warszawie), *Grafika polska i z Polską związana ze zbiorów Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości w Gabinetach Rycin i Rysunków Muzeum Narodowego w Warszawie*

17:40 – 18:00 | Dyskusja

18:00 – 18:30 | Podsumowanie i zamknięcie obrad

Patronat honorowy:

Minister Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Organizator:

 INSTYTUT SZTUKI
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Partnerzy:

MAZOWIECKI
WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR
ZABYTKÓW

ZAKŁAD
ARCHITEKTURY
POLSKIEJ

STOWARZYSZENIE
HISTORYKÓW
SZTUKI

Komitet organizacyjny:

prof. dr hab. **Małgorzata Omilanowska** (Dyrektorka Zamku Królewskiego w Warszawie) – przewodnicząca

dr **Piotr Lasek** (Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk)

dr **Iwona Liżewska** (Prezes Towarzystwa Opieki nad Zabytkami)

prof. dr hab. inż. arch. **Małgorzata Rozbicka** (Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej)

dr **Piotr Sypczuk** (Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk)

dr **Karolina Wolska-Pabian** (Muzeum Narodowe w Warszawie)